

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců Mgr. Marka Bedřicha a JUDr. Jitky Hroudové v právní věci žalobce **AGRO – Měřín, a.s.**, IČ 49434179, se sídlem v Měříně, Zarybník 5416, zastoupeného JUDr. Milošem Jirmanem, advokátem se sídlem ve Žďáru nad Sázavou, Nádražní 21, proti žalovanému **Ministerstvu životního prostředí**, se sídlem v Praze 10, Vršovická 1442/65, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného správního úřadu ze dne 3.7.2013, č.j.: 789/560/13 28009/ENV/13

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále též žalovaného správního úřadu), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu v Havlíčkově Brodu, ze dne 29.3.2013, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 50.000,- Kč za správní delikt podle ustanovení § 125a odst.1 písm.l) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vodní zákon), kterého se účastník řízení dopustil tím, že neučinil přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami, aby nevnikly do vod povrchových. Dále byla žalobci uložena povinnost nahradit paušální částkou náklady správního řízení v částce 1.000,-Kč.

Žalobce v podané žalobě v bodě č.1 popsal dosavadní průběh řízení s tím, že dne 22.1.2013 se do obce Horní Radslavice dostavili inspektoři České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu v Havlíčkově Brodu se zjištěním, že z betonové trubky o průměru 3cm vytékala zapáchající voda znečištěná závadnými látkami (kejdou). Následně tato voda vtékala do vod povrchových – do bezejmenného přítoku Svatoslavského potoka. Bylo provedeno odkrytí dvou navazujících kanalizačních šachet, které se nacházejí na

dešťové kanalizaci před oploceným areálem žalobce, byly odebrány vzorky vod za přítomnosti zástupců žalobce a následně byla provedena kontrola části areálu živočišné výroby žalobce, přičemž ve třech kanalizačních šachtách se nacházela znečištěná a zapáchající voda. Výsledky analýz, provedených Zdravotním ústavem v Ostravě, potvrdily únik kejdy dne 23.1.2013 z areálu společnosti AGRO-Měřín a.s. do dešťové kanalizace a do vod povrchových. Za uvedená jednání byla žalobci napadeným rozhodnutím uložena pokuta za správní delikt podle ustanovení § 125a odst.1 písm.l) vodního zákona, kterého se žalobce dopustil tím, že neučinil přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami, aby nevnikly do vod povrchových.

V bodě č.2 podané žaloby žalobce vyjádřil přesvědčení, že napadeným rozhodnutím byl zkrácen na svých právech, když rozhodující orgán nepřihlédl k žalobcem tvrzeným skutečnostem a na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním. Žalobce uvedl, že je vlastníkem areálu živočišné výroby (chovu prasat) v Horních Radslavicích, přičemž provoz střediska byl spuštěn v září 2012. Postupnému naskladňování zvířat v září 2012 předcházela výstavba nové stáje a rekonstrukce stávajících objektů. V souvislosti s touto rekonstrukcí proběhly v areálu živočišné výroby i práce na opravách kanalizačního potrubí, určeného k odvádění kejdy z prostoru ustájení zvířat do nadzemních skladovacích nádrží typu „Vítkovice“. Následně byly odborně způsobilou osobou provedeny na celém kanalizačním potrubí a na všech skladovacích nádržích zkoušky, které ověřily jejich nepropustnost. V případě jednorázového úniku se jednalo o zcela mimořádnou událost, kvalifikovanou samotnými inspektory i žalovaným jako havárie, jejíž příčinou nebylo zanedbání povinností nebo jiné pochybení ze strany žalobce. Žalobce provedl kontrolu a rekonstrukci areálu včetně kanalizačního potrubí právě proto, aby předcházel možnému riziku úniku závadných látek. K úniku závadné látky došlo poškozeným, dávno nepoužívaným a zaslepeným potrubím, o jehož existenci se nedochovaly žádné písemné záznamy. Proto nebylo možné ani za použití veškerých současných poznatků riziko možného úniku závadných látek předvídat a tudíž mu i zabránit.

Žalobce závěrem žaloby poukázal na to, že nedošlo ke kontinuálnímu úniku závadné látky, šlo o jednorázový únik v malém rozsahu, žalobce na nastalou situaci okamžitě reagoval a bez zbytečné prodlevy nasadil na odstranění nežádoucího stavu veškeré potřebné prostředky. K uvedeným tvrzeným skutečnostem žalovaný při rozhodování nepřihlédl, uvedený únik měl být podle názoru žalobce kvalifikován jako havárie, jejíž příčinou nebylo zanedbání povinností či jiné pochybení ze strany žalobce.

Z obsahu vyjádření žalovaného správního úřadu k podané žalobě vyplývá, že na shodné námitky žalobce žalovaný podrobně reagoval v textu odůvodnění napadeného rozhodnutí na stranách 4-6 s tím, že v daném případě se nejednalo o havárii podle ustanovení § 40 a následujících vodního zákona, protože uvedené jednání žalobce nenaplnilo citovaná ustanovení vodního zákona. V předmětné lokalitě nedošlo k mimořádně závažnému zhoršení nebo mimořádně závažnému ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod, nebyly naplněny ani další podmínky uvedeného ustanovení, kde jsou vymezeny případy, které se ve vazbě na druh uniklé závadné látky a na místo úniku považují za havárii vždy. Havárií podle ustanovení § 40 vodního zákona je pouze mimořádné závažné zhoršení či ohrožení jakosti vod a nikoli jakékoliv zhoršení či ohrožení jejich jakosti. Předmětný případ inspekce životního prostředí i při svém šetření jako havárii nevyhodnotila, neboť nesplňoval potřebné a výše uvedené zákonné znaky.

Žalovaný poukázal dále na to, že i kdyby bylo jednání žalobce vyhodnoceno jako havárie, bylo by opět pokutovatelné z úřední povinnosti podle sankčních ustanovení vodního zákona. Nade vší pochybnosti bylo zjištěno, že k vypuštění závadných látek do bezejmenného přítoku Svatoslavského potoka došlo v důsledku provozní činnosti žalobce a způsobil je tzv. lidský faktor, kdy únik závadných látek byl způsoben poškozením ucpávky kanalizace. Žalobce se tak nemohl z tohoto správního deliktu vyvinut, neboť únik závadných látek nebyl způsoben zásahem vyšší moci, například úderem blesku či podobně. Pro případ poškození ucpávky kanalizace měl žalobce možnost řešit následky poruch na kanalizaci s právním subjektem, který mu prováděl práce na rekonstrukci kanalizace či se subjektem, který prováděl zkoušky vodotěsnosti. Žalobce jako právnická osoba v konkrétním případě nyní posuzovaném odpovídá z důvodu objektivní správně - právní odpovědnosti i za to, že se přes všechna uvedená opatření a kontroly na propojení jímky na kejdu s dešťovou kanalizací při rekonstrukci nepřišlo a následně provozní činností žalobce došlo k úniku závadných látek do vod povrchových. Jedná se tedy o odpovědnost za výsledek. Proto se nezkoumá, který pracovník právnické osoby spáchal správní delikt, ale uplatní se objektivní správně - právní odpovědnost, tedy konstrukce objektivní odpovědnosti bez zavinění.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě oponoval žalobci také v tom, že se mělo jednat pouze o jednorázový únik menšího množství závadné látky, který probíhal po krátký časový interval. Ze spisového materiálu vyplývá, že inspekce životního prostředí přijala podnět, který oznamoval správnímu úřadu, že již od zimních měsíců roku 2012 dochází ke znečišťování potoka, tekoucího obcí Horní Radslavice a že zapáchající znečištěná voda vytéká z dešťové kanalizace vedoucí z farmy společnosti AGRO-Měřín a.s. Dále ze spisu vyplývá, že i po provedené kontrole dne 23.1.2013 došlo k dalšímu úniku závadné látky, na což byla inspekce životního prostředí upozorněna telefonicky. Až dne 24.1.2013 při neohlášeném místním šetření na místě samém inspekce zjistila, že vypouštění závadné látky z dešťové kanalizace areálu žalobce do vodního toku skončilo. Z tohoto důvodu námitka žalobce, že se mělo jednat o jednorázový únik menšího množství závadné látky, neodpovídá stavu věci zjištěnému inspekcí životního prostředí a námitka žalobce je lichá.

Průběh správního řízení předcházejícímu vydání žalobou napadeného rozhodnutí je dostatečně zřejmý jak z popisu rozhodných skutkových okolností, uvedených žalobcem v bodě I. podané žaloby, tak ve vyjádření žalovaného k podané žalobě a je shodný s popisem těchto rozhodných skutkových okolností uvedených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními úřady obou stupňů z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen s.ř.s.). Vzhledem k tomu, že žádný z účastníků řízení výslovně nepožádal o nařízení ústního jednání, vyjádřili tím žalobce i žalovaný správní úřad svůj souhlas se zamýšleným postupem soudu rozhodnout o věci samé bez nařízení ústního jednání. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze postupoval podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. a o podané žalobě rozhodl, aniž ústní jednání nařizoval. Věc soud posoudil takto:

Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaného odvolacího správního úřadu byla žalobci pravomocně uložena pokuta ve výši 50.000,- Kč za správní delikt podle ustanovení §

125a odst.1 písm.l) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění účinném do 31.12.2013, kterého se účastník řízení dopustil tím, že neučinil přiměřená opatření při zacházení se závadnými látkami, aby nevnikly do vod povrchových, když bylo správním úřadem prvního stupně zjištěno, že v areálu žalobce v Horních Radslavicích vytékala dne 22.1.2013 z betonové trubky o průměru 3cm zapáchající voda znečištěná závadnými látkami (kejdou). Následně tato voda vtékala do vod povrchových – do bezejmenného přítoku Svatoslavského potoka. Správním úřadem prvního stupně bylo provedeno odkrytí dvou navazujících kanalizačních šachet, které se nacházejí na dešťové kanalizaci před oploceným areálem žalobce, byly odebrány vzorky vod za přítomnosti zástupců žalobce a následně byla provedena kontrola části areálu živočišné výroby žalobce, přičemž ve třech kanalizačních šachtách se nacházela znečištěná a zapáchající voda.

Podle uvedeného právního ustanovení vodního zákona se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s ustanovením § 39 odstavec 1 téhož zákona neučiní při zacházení se závadnými látkami přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod, a ohrozí tak jejich prostředí.

Podle ustanovení § 39 odstavec 1 vodního zákona se závadnými látkami rozumí látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod. Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí.

Podle ustanovení § 125a odstavec 2 vodního zákona se za výše uvedený správní delikt uloží pokuta do výše 1.000.000,- Kč.

Podle ustanovení § 125l vodního zákona právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

Žalobce v podané žalobě namítal, že napadeným rozhodnutím byl zkrácen na svých právech, když rozhodující orgán nepřihlédl k žalobcem tvrzeným skutečnostem a na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním.

Žalobce poukázal na to, že v posuzovaném případě se jednalo o jednorázový únik, který bylo možno kvalifikovat jako zcela mimořádnou událost - havárii, jejíž příčinou nebylo zanedbání povinností nebo jiné pochybení ze strany žalobce. Žalobce zdůraznil, že provedl kontrolu a rekonstrukci areálu včetně kanalizačního potrubí právě proto, aby předcházel možnému riziku úniku závadných látek. K úniku závadné látky přesto došlo poškozeným, dávno nepoužívaným a zaslepeným potrubím, o jehož existenci se nedochovaly žádné písemné záznamy. Proto nebylo podle názoru žalobce možné ani za použití veškerých současných poznatků riziko možného úniku závadných látek předvídat a tudíž mu i zabránit. Šlo o jednorázový únik v malém rozsahu, žalobce na nastalou situaci okamžitě reagoval a bez zbytečné prodlevy nasadil na odstranění nežádoucího stavu veškeré potřebné prostředky, avšak k uvedeným tvrzeným skutečnostem žalovaný při rozhodování nepřihlédl, čímž poškodil žalobce v jeho právech.

Podle ustanovení § 40 vodního zákona se o havárii ve smyslu tohoto právního předpisu jedná tehdy, dojde-li k mimořádné závažnému zhoršení nebo mimořádnému závažnému ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod. Za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů. Dále se za havárii považují případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání látek uvedených v odstavci druhém, pokud takovému vniknutí předcházejí.

Městský soud v Praze po provedeném posouzení žalobních důvodů považuje především za potřebné zdůraznit, že totožnou argumentaci použil žalobce již při podání odvolání a žalovaný odvolací správní úřad se s touto argumentací vypořádal na stranách 5 a 6 odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný tak náležitě popsal a odůvodnil, z jakých skutkových a právních důvodů považuje odvolací námitky nedůvodnými. Uvedl, že v daném případě se nejednalo o havárii podle ustanovení § 40 a následujících vodního zákona, protože zjištěné (a mezi účastníky řízení nesporné) jednání žalobce nenaplnilo výše citované ustanovení § 40 vodního zákona. V předmětné lokalitě nebylo zjištěno, že by došlo k mimořádně závažnému zhoršení nebo mimořádně závažnému ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod, nebyly naplněny ani další podmínky uvedeného ustanovení, kde jsou vymezeny případy, které se ve vazbě na druh uniklé závadné látky a na místo úniku považují za havárii vždy. Havárií podle ustanovení § 40 vodního zákona je pouze mimořádné závažné zhoršení či ohrožení jakosti vod a nikoli jakékoliv zhoršení či ohrožení jejich jakosti. Předmětný případ inspekce životního prostředí i při svém šetření jako havárii nevyhodnotila, neboť nesplňoval potřebné a výše uvedené zákonné znaky. Uvedená argumentace žalovaného správního úřadu byla soudem shledána úplnou, logickou a věcně správnou, proto soud uvedenou žalobní námitku neshledal důvodnou.

Pokud žalobce v podané žalobě (a stejně tak i v podaném odvolání proti rozhodnutí správního úřadu prvního stupně o uložení pokuty) namítal, že nebylo přihlédnuto k tomu, že se jednalo pouze o jednorázový únik menšího množství závadné látky, který probíhal po krátký časový interval, pak ani toto tvrzení žalobce nelze považovat za důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí, protože nemá oporu ve skutkovém stavu, zjištěném správními úřady obou stupňů a zřejmého z obsahu soustředěného spisového materiálu. Z něho totiž vyplývá – a žalovaný odvolací správní úřad své úvahy shrnul na straně 5 odůvodnění napadeného rozhodnutí - že inspekce životního prostředí přijala podnět, který oznamoval správnímu úřadu, že již od zimních měsíců roku 2012 dochází ke znečišťování potoka, tekoucího obcí Horní Radslavice a že zapáchající znečištěná voda vytéká z dešťové kanalizace vedoucí z farmy žalobce (dílčí protokol o průběhu kontroly ze dne 22.1.2013). Ze spisového materiálu dále vyplynulo, že i po provedené kontrole dne 23.1.2013 došlo k dalšímu úniku závadné látky, na což byla inspekce životního prostředí upozorněna telefonicky (záznam telefonických hovorů ze dne 23.1.2013). Teprve dne 24.1.2013 při neohlášeném místním šetření na místě samém inspekce zjistila, že vypouštění závadné látky z dešťové kanalizace areálu žalobce do vodního toku skončilo (zápis z inspekčního šetření ČIŽP ze dne 24.1.2013). Z tohoto důvodu námitka žalobce, že se mělo jednat o jednorázový únik menšího množství závadné látky, neodpovídá skutečnému zjištěnému stavu věci a proto ji nelze považovat za důvodnou.

Obecně lze konstatovat, že není vyloučeno, aby určitý následek (například znečištění vodního toku) byl způsoben jednáním či opominutím více právnických osob, a to případně i v souběhu s přestupkem fyzické osoby. V takovém případě správní orgány zkoumají odpovědnost každé z právnických osob ve vztahu k jí porušené právní povinnosti samostatně a těmto právnickým osobám jsou pak sankce udělovány rovněž samostatně; situaci, kdy by se jednalo o společnou odpovědnost dvou nebo více právnických osob za tentýž správní delikt, si lze teoreticky představit v případě porušení společné povinnosti, např. povinnosti týkající se společné věci. Předmětem nyní souzené věci však není otázka odpovědnosti za porušení povinností třetí osoby, ale pouze a jenom otázka naplnění podmínek odpovědnosti žalobce za správní delikt, za nějž mu byla správními orgány udělena pokuta.

Žalovaný odvolací správní úřad pak v otázce naplnění podmínek odpovědnosti žalobce v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyložil, že v případě správního deliktu podle ustanovení § 125a vodního zákona jde o odpovědnost objektivní, kdy subjekt tohoto deliktu odpovídá bez ohledu na zavinění, přičemž vodní zákon ani pro takový případ nestanoví žádné liberační důvody. Zákonnou povinností žalobce tedy bylo řádně pečovat o správné užívání dešťové a odpadní kanalizace v areálu vepřína a právě tuto povinnost (stanovenou ustanovením § 39 vodního zákona) žalobce porušil. Na tomto závěru podle městského soudu nemohla nic změnit ani skutečnost, že žalobce provedl rekonstrukci kanalizační sítě objektu a původ zjištěného průsaku kontaminované vody do vodoteče nebyl zjištěn ani odborně způsobilým pracovníkem, který prováděl po dokončení oprav kontrolu těsnosti kanalizačního potrubí.

Rozhodnutí, jímž správní úřad sankcionuje účastníka správního řízení za protiprávní jednání, musí ve svém odůvodnění obsahovat úvahu správního úřadu o tom, jaké konkrétní rozhodné okolnosti vzal v úvahu při stanovení výše ukládané sankce. Toto správní uvážení, tj. hodnocení rozhodných skutečností rozhodujícím správním orgánem, nebylo v daném případě soudem shledáno v rozporu s obsahem spisového materiálu. Závěry, k nimž správní orgán dospěl při hodnocení rozhodujících skutečností, nejsou ani v rozporu se zásadami logického myšlení a uvažování. Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, respektive zda řádně a úplně zjistil skutkový stav řádným procesním postupem, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem. Pokud jsou tyto předpoklady splněny, jako je tomu v posuzovaném případě, nemůže soud z těchto skutečností vyvozovat jiné nebo přímo opačné závěry.

Správní orgán se podle názoru městského soudu ve správním řízení zabýval všemi shromážděnými důkazy a vypořádal se se všemi zjištěnými skutečnostmi. Městský soud v Praze neshledal žádné vady řízení, které by měly za následek nezákonnost či věcnou nesprávnost napadeného rozhodnutí. Na základě výše uvedeného odůvodnění Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně a proto ji postupem podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 SŘS, podle něhož žalobce, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení a žalovaný správní úřad, jemuž by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení nad rámec běžných činností správního

úřadu nevykázal ani neuplatňoval. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst.1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 24.července 2014

JUDr. Hana V e b e r o v á ,
předsedkyně senátu